

Azərbaycan Respublikası adından

QƏRAR

Bakı şəhəri

İş № 2(102)-298/2019

14.02.2019

ALİ MƏHKƏMƏ

**Azərbaycan Respublikası adından
Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin
Mülki Kollegiyasının**

QƏRARI

14 fevral 2019-cu il

İş № 2(102)-298/2019

Bakı şəhəri

Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Mülki Kollegiyası, hakimlər Qoldman Tatyana Aleksandrovnanın sədrliyi və məruzəsi ilə, Mirzəliyev Əsəd Abdulla oğlundan və Quliyev Gündüz Ağababa oğlundan ibarət tərkibdə, məhkəmə iclas katibi X3, iddiaçının vəkili Məmmədov Tahir Əli oğlunun iştirakı ilə, İddiaçı Bakı Apellyasiya Məhkəməsi Mülki Kollegiyasının 2(103)-6461/2018 sayılı 29 iyun 2018-ci il tarixli qətnaməsindən verdiyi kassasiya şikayəti üzrə işə baxaraq

M Ü Ə Y Y Ə N E T D İ :

Bakı şəhəri Nərimanov Rayon Məhkəməsinin 11 noyabr 2016-cı il tarixli qətnaməsi ilə (hakim R.N.Quliyev, iş № 2(005)-7541/2016) iddia təmin edilmiş, X1 «xxxx» MMC-yə direktor vəzifəsinə təyin edilməsi barədə cavabdehlər Cavabdeh1, Cavabdeh5, Cavabdeh2, x5 və Cavabdeh3 Mercanın iştirakı ilə «xxxx» Kompani MMC-nin yığıncağının 01 iyul 2015-ci il tarixli protokolu etibarsız hesab edilmişdir.

Bakı Apellyasiya Məhkəməsi Mülki Kollegiyasının 29 iyun 2018-ci il tarixli qətnaməsi ilə (hakimlər R.Ə.Eyvazov (sədrlik edən və məruzəçi), S.F.Hacıyev və F.Ş.Talışinski, iş № 2(103)-6461/2018) Cavabdeh1 və üçüncü şəxs (qətnamə hüquq və vəzifələrinə toxunan şəxs) X2 tərəfindən verilmiş apellyasiya şikayətləri təmin edilmiş, Bakı şəhəri Nərimanov Rayon Məhkəməsinin 11 noyabr 2016-cı il tarixli, 2(005)-7541/2016 sayılı qətnaməsi ləğv edilmiş, İddiaçı cavabdehlər Cavabdeh1 və qeyrilərinə qarşı «protokolun etibarsız hesab edilməsi» tələbinə dair iddiası təmin olunmamışdır.

Göstərilən qətnamədən İddiaçı kassasiya şikayəti vermişdir.

İşin halları:

İddiaçı cavabdehlər Cavabdeh1, Cavabdeh5, Cavabdeh2, x5, Cavabdeh3 Mercana və «xxxx» Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətə qarşı «protokolun etibarsız hesab edilməsi» tələbinə dair iddia ərizəsi məhkəməyə müraciət edərək, X1 «xxxx» MMC-nə direktor təyin edilməsi barədə «xxxx» MMC-nin təsisçiləri Cavabdeh1, Cavabdeh5, Cavabdeh2, x5 və Cavabdeh3 Mercanın iştirakı ilə keçirilmiş ümumi yığıncağın 01 iyul 2015-ci il tarixli protokolunun etibarsız hesab edilməsi barədə qətnamə çıxarılmasını xahiş etmişdir.

İddiaçı iddia tələbini onunla əsaslandırmışdır ki, 28 fevral 2013-cü il tarixli, ***** qeydiyyat nömrəsi ilə «xxxx» MMC X4 tərəfindən təsis edilərək dövlət qeydiyyatına alınmışdır. X4 Bakı şəhəri 6 saylı Dövlət Notariat Kontorunda 13 fevral 2007-ci il tarixdə bağlanmış, 3m-131 sayılı reyestrə qeydə alınmış alqı-satqı müqaviləsinə əsasən «xxxx» MMC-nin nizamnamə kapitalındakı özünə məxsus 2 payın 25%-ni ona 3 manata, 25%-ni

Cavabdeh1 3 manata, 9%-ni Cavabdeh5 0.9 manata, 12%-ni Cavabdeh2 1.2 manata, 20 %-ni x5ə 2 manata, 9%-ni etibarnaməyə əsasən Uzun Ahmetə 0.9 manata satmışdır. Alqı-satqıdan sonra iddiaçı təkbaşına olaraq alqı-satqı müqaviləsi ilə Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyinin müvafiq qurumuna müraciət edərək hüquqi qeydiyyatdan keçib müvafiq reyestrə çıxarış almaq istəsə də həmin orqan tərəfindən bundan imtina edillərək bunun üçün alqı-satqı müqaviləsi əsasında yeni təsisçilərin birgə yığınağının müvafiq protokolunun, Nizamnaməsinin tərtib edilərək təqdim edilməli olduğu bildirilmişdir. Lakin, Cəmiyyətin yeni təsisçilərinin yığınağının keçirilməsini təmin etmək mümkün olmadığından «xxxx» MMC-nin nizamnaməsini yeni redaksiyada qeydiyyatdan keçirmək mümkün olmamışdır. Sonradan ona məlum olmuşdur ki, təsisçi kimi hüquqları digər təsisçilər, yəni cavabdehlər tərəfindən pozulmuşdur. Belə ki, MMC-nin yeni təsisçilərinin 01 iyul 2015-ci il tarixdə yığınağı keçirilmiş və X2 direktor vəzifəsinə təyin edilmişdir. Hesab edir ki, keçirilmiş yığınaq səlahiyyətsiz olmaqla yanaşı qəbul edilmiş Protokol qanunsuzdur. Belə ki, «xxxx» MMC-nin direktorunun vəzifəyə təyin edilməsi və vəzifədən azad edilməsi səlahiyyəti Cəmiyyətin bütün təsisçilərinin iştirakı ilə keçirilən ümumi yığınağının birbaşa səlahiyyətinə aid olan məsələdir. Lakin, onun təsisçi kimi iştirakının təmin edilməməsi, onun xəbəri olmadan belə bir yığınağın keçirilməsi və Cəmiyyətə direktor təyin edilməsi onun təsisçi kimi hüquqlarını pozmaqla yanaşı həm Nizamnaməyə və həm də Mülki Məcəllə ilə nəzərdə tutulmuş normalara ziddir.

Məhkəmə instansiyaları tərəfindən mübahisə yuxarıda göstərilən qaydada həll edilmişdir.

Kassasiya şikayətinin dəlilləri:

İddiaçı və onun vəkili Məmmədov Tahir Əli oğlu kassasiya şikayəti verərək apellyasiya instansiyası məhkəməsinin qətnaməsinin ləğv edilərək işin yenidən baxılması üçün apellyasiya instansiyası məhkəməsinə göndərilməsini xahiş etmişlər.

Kassasiya şikayəti onunla əsaslandırılmışdır ki, apellyasiya instansiyası məhkəməsinin qətnaməsi maddi və prosessual hüquq normalarının pozulması və düzgün tətbiq edilməməsi ilə çıxarılmış, iş üzrə əhəmiyyətli hallara qiymət verilməmiş, işin halları obyektiv araşdırılmamışdır.

Kassasiya şikayətində göstərilir ki, apellyasiya instansiyası məhkəməsi maddi və prosessual hüquq normalarını pozmuş, o cümlədən MPM-nin 9.3, 88-ci maddələrinin tələblərinə riayət etməməklə, nəticədə qanunvericiliyin tələblərini pozmaqla, əsassız qətnamə qəbul etmişdir.

Prosessual məsələlər:

Kassasiya instansiyası məhkəməsində işə baxılarkən kassatorun vəkili kassasiya şikayətinin məzmununa uyğun izahat verməklə, iddiaçının sübyektiv hüququnun olduğunu, tərəflər arasında müqavilənin mövcud olduğunu, məhkəmənin hüquqi şəxsin nizamnaməsinin 9.8-ci bəndini nəzərə almadığını bildirmiş, kassasiya şikayətinin təmin olunmasını, Bakı Apellyasiya Məhkəməsi Mülki Kollegiyasının 2(103)-6461/2018 sayılı 29 iyun 2018-ci il tarixli qətnaməsinin ləğv edilməsini və işin yenidən baxılması üçün Bakı Apellyasiya Məhkəməsinə göndərilməsini xahiş etmişdir.

Məhkəmə kollegiyası iclasının yeri və vaxtı barədə lazımi qaydada məlumatlandırılmasına baxmayaraq işdə iştirak edən digər şəxslər heç bir üzrlü səbəb göstərmədən məhkəmə kollegiyasının iclasına gəlməmişlər. Məhkəmə kollegiyası MPM-nin 415.3-cü maddəsini rəhbər tutaraq işə onların iştirakı olmadan baxılmasını mümkün hesab etmişdir.

Hüquqi məsələlər:

Azərbaycan Respublikası MPM-nin 416-cı maddəsinə əsasən kassasiya instansiyası məhkəməsi apellyasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən maddi və prosessual hüquq normalarının düzgün tətbiq edilməsini yoxlayır.

Məhkəmə kollegiyası məruzəçini, iddiaçının vəkili dinləyib, işin materiallarını tədqiq edib, kassasiya şikayətinin dəlillərini yoxlamaqla aşağıdakı əsaslara görə hesab edir ki, apellyasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən maddi və prosessual hüquq normalarının tələblərinə tam həcmdə riayət olunmuşdur və buna görə də qəbul olunmuş qətnamə dəyişdirilmədən saxlanılmalıdır.

Məhkəmə kollegiyası ilk növbədə qeyd edir ki, vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi dövlətin ali məqsədidir. Dövlət hər kəsin hüquqlarının və azadlıqlarının müdafiəsinə

təminat verir (Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 12, 26-cı maddələri). Konstitusiyada təsbit edilmiş təminatlar sırasında hüquq və azadlıqların məhkəmə təminatı mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bununla əlaqədar olaraq, qanunverici MPM-nin 2.1-ci maddəsində müəyyən etmişdir ki, mülki işlər və iqtisadi mübahisələr üzrə məhkəmə icraatının vəzifələri hər bir fiziki və yaxud hüquqi şəxs [Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasından](#), qanunlarından və digər normativ hüquqi aktlarından irəli gələn hüquq və mənafələrinin məhkəmədə təsdiq olunmasıdır. Mülki məhkəmə icraatı qanunçuluğun və ictimai qaydanın bərqərar edilməsinə, vətəndaşların qanunlara dönmədən hörmət ruhunda tərbiyə edilməsinə rəvac verir (MPM-nin 2.2-ci maddəsi).

Qanunun tələbinə görə kassasiya instansiyası məhkəməsi işin faktiki hallarını araşdırmır, yəni işə baxan birinci və apellyasiya instansiyaları məhkəmələri tərəfindən sübut kimi müəyyən olan faktlara qiymət vermir. Kassasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən işin faktiki halları yoxlanılmasa da apellyasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən maddi və prosessual hüquq normalarının düzgün tətbiq edilib-edilməməsini yoxlayarkən iş materiallarında olan sübutlara və hüquqi faktlara istinad etməsi faktiki halları araşdırmaq kimi qiymətləndirilə bilməz.

Apellyasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən aşağıdakılar müəyyən olunmuşdur:

«xxxx» MMC-nin X4 tərəfindən 19 aprel 2004-cü il tarixdə təsis edilərək, nizamnaməsinin təsdiq edilməsi və 21 aprel 2004-cü il tarixdə dövlət qeydiyyatına alınması işin mübahisəsiz halıdır.

Həmçinin, iş materiallarında olan Bakı şəhəri 6 saylı Dövlət Notariat Kontorunda 13 fevral 2007-ci il tarixdə bağlanmış, 3m-131 sayılı reyestrə qeydə alınmış alqı-satqı müqaviləsinə əsasən X4 «xxxx» MMC-nin nizamnamə kapitalındakı özünə məxsus 2 payın 25%-ni iddiaçıya 3 manata, 25%-ni Cavabdeh1 3 manata, 9%-ni Cavabdeh5 0.9 manata, 12%-ni Cavabdeh2 1.2 manata, 20 %-ni x5ə 2 manata, 9%-ni etibarnaməyə əsasən Uzun Ahmetə 0.9 manata satmışdır.

İşdə olan 38-ci Notariat Kontoru tərəfindən təsdiq edilmiş 30 noyabr 2007-ci il tarixli «xxxx» görünür ki, təsisçi Taleh Abdullayev MMC-nin nizamnamə kapitalında ona məxsus olan 2 payın 45%-ni Cavabdeh1 4,50 manata, 25%-ni İddiaçı 2,50 manata, 9%-ni Cavabdeh5 0,90 manata, 9%-ni Mevlanə Mercana 0,90 manata, 3%-ni x5ə 0,30 manata, 9%-ni Ebubekir Mercana 0,90 manata satmışdır.

Apellyasiya instansiyası məhkəməsi qeyd etmişdir ki, işdə olan sübutlardan və qanuni qüvvədə olan məhkəmə qərarları ilə müəyyən olunmuş hallardan görünür ki, təsisçilərin dəyişməsi ilə əlaqədar «xxxx» MMC-nin Nizamnaməsi yenidən qeydiyyatdan keçirilməmiş və müvafiq orqan tərəfindən reyestrə müvafiq qeydiyyat aparılmamış, 2013-cü ildə 3-cü redaksiyada qeydiyyatdan keçmiş nizamnamə əvvəlki təsisçi kimi X4 tərəfindən təsdiq olunmuşdur.

İşdə olan, qanuni qüvvəsini almış 2 saylı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin 15 fevral 2013-cü il tarixli, 2iqt(82)254/2013 sayılı qətnaməsindən görünür ki, İddiaçı cavabdeh «xxxx» Kompani MMC-yə qarşı «çoxmənzilli yüksək mərtəbəli binalarda onun 25% payının naturada müəyyən edilərək ayrılması və təhvil verilməsi» barədə iddiası təmin edilməmişdir.

Həmin iş üzrə də İddiaçı Bakı şəhəri 6 saylı Dövlət Notariat Kontorunda 13 fevral 2007-ci il tarixdə bağlanmış alqı-satqı müqaviləsinə istinad edərək «xxxx» MMC-nin təsisçisi X4 tərəfindən MMC-nin nizamnamə kapitalındakı payının 25%-ni ona satmasını, bu səbəbdən də həmin nisbətdə payının naturada müəyyən edilərək ayrılmasını və ona təhvil verilməsini məhkəmədən xahiş etmişdir.

Lakin, qeyd edilən qətnamə ilə müəyyən olunmuşdur ki, «xxxx» MMC-nin təsis sənədlərindən alqı-satqı müqaviləsinin məzmununa dair hər hansı dəyişiklik aparılaraq dövlət qeydiyyatına alınmadığından, iddiaçının MMC-də təsisçilik hüquqlarına istinad etməklə qaldırdığı hazırki iddia təmin oluna bilməz.

Qüvvədə olan mülki qanunvericiliyin müddəalarına əsasən, hüquqi şəxsin nizamnaməsində hüquqi şəxsin adı, olduğu yer, fəaliyyətinin idarə edilməsi qaydası, habelə onun ləğvi qaydası müəyyənləşdirilir. Qeyri-kommersiya hüquqi şəxsinin nizamnaməsində onun fəaliyyətinin predmeti və məqsədləri müəyyənləşdirilir. Qeyri-hökumət təşkilatlarının nizamnamələrində dövlət və yerli özünüidarə orqanlarının səlahiyyətlərinin mənimsənilməsinə, habelə dövlət nəzarəti və yoxlama funksiyalarının nəzərdə tutulmasına yol verilmir. Nizamnamədə dəyişikliklər dövlət qeydiyyatına alındığı andan üçüncü şəxslər üçün hüquqi qüvvəyə minir (Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 47.2, 47.3-cü maddələri).

«Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında» Qanunun 9-cu maddəsinə əsasən hüquqi şəxslərin, xarici hüquqi şəxsin nümayəndəlik və filiallarının təsis sənədlərinə edilən hər bir dəyişiklik, eləcə də qeydə alınmış faktların hər bir sonrakı dəyişikliyi baş verdiyi andan 40 gündən gec olmayaraq Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanına ərizə ilə müraciət edilməlidir. Ərizədə baş vermiş

dəyişiklik göstərilməli və həmin dəyişikliyi təsdiq edən sənədlər təqdim edilməlidir. Dəyişiklik bu Qanunun 11.3-cü maddəsinin tələblərinə zidd olmadıqda, müvafiq icra hakimiyyəti orqanı 5 gün müddətində dəyişikliyi qeydiyyata alır.

Apellyasiya instansiyası məhkəməsi vurğulamışdır ki, Mülki Məcəllənin 89-cu maddəsinin tələbinə görə, məhdud məsuliyyətli cəmiyyətin nizamnaməsində bu Məcəllənin 47.2-ci maddəsində göstərilmiş məlumatlardan savayı, cəmiyyətin nizamnamə kapitalının miqdarı haqqında; iştirakçılardan hər birinin payının miqdarı haqqında; onların qoyduqları mayaların tərkibi və maya qoyması qaydası haqqında, maya qoyulması üzrə öhdəlikləri pozmağa görə iştirakçıların məsuliyyətləri haqqında; cəmiyyəti idarəetmə orqanlarının tərkibi və səlahiyyəti, onların qərarlar qəbul etməsi, o cümlədən barəsində yekdilliklə və ya şərtləşdirilmiş səs çoxluğu ilə qərarlar qəbul edilən məsələlərə dair qərarlar qəbul etməsi qaydası haqqında şərtlər göstərilməlidir. Göründüyü kimi, MMC-nin təsisçiləri tərəfindən təsdiq edilərək dövlət qeydiyyatına alınmalı olan nizamnamədə, həmçinin cəmiyyətin idarəetmə orqanlarının tərkibi və səlahiyyəti barədə qərarların yekdilliklə və ya şərtləşdirilmiş səs çoxluğu ilə qəbul edilməsi məsələsi öz həllini tapmalıdır. İddiaçı isə alqı-satqı müqaviləsinə əsasən MMC-də müvafiq paylara sahib olmuş digər şəxslərlə (hazırkı iş üzrə cavabdeh fiziki şəxslər) birlikdə yeni redaksiyada nizamnaməni təsdiq edərək dövlət qeydiyyatına aldırmmamış, cəmiyyətin idarəetmə orqanlarının tərkibi və səlahiyyəti barədə qərarların yekdilliklə və ya şərtləşdirilmiş səs çoxluğu ilə qəbul edilməsi məsələsini razılaşıdırmamışdır.

Apellyasiya instansiyası məhkəməsi hesab etmişdir ki, iddiaçının istinad etdiyi nizamnamə öz payını satmış təsisçi X4 tərəfindən 28 fevral 2013-cü ildə təsdiq olunmuşdur ki, həmin nizamnaməyə istinad edilməsi özü-özlüyündə əsassızdır. Eyni zamanda, apellyasiya instansiyası məhkəməsi düzgün qeyd etmişdir ki, işdə olan, qanuni qüvvəsini almış digər məhkəmə qərarı, yeni Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin mülki kollegiyasının 24 yanvar 2014-cü il tarixli qətnaməsi ilə müəyyən olunmuşdur ki, «xxxx» MMC-nin təsisçisi Taleh Abdullayev satılan müəssisənin iştirakçısı statusu ilə bağlı malik olduğu bütün hüquqlarını, vəzifələrini və öhdəliklərini 30 noyabr 2007-ci il tarixli müqavilə bağlandığı andan itirmişdir. Bu səbəbdən də Taleh Abdullayev və İddiaçı (hazırkı iş üzrə iddiaçı) 30.11.2007-ci il tarixdən sonrakı müddət ərzində MMC-nin direktoru adı ilə müqavilələri, MMC-nin fəaliyyəti ilə bağlı hər hansı bir sənədləri, əməliyyatları aparmaqda səlahiyyətli olmamışlar. Qeyd edilən qətnamə ilə, həmçinin X5 Dövlət Qeydiyyatı İdarəsi tərəfindən «xxxx» MMC-yə dair verilmiş 19 fevral 2013-cü il tarixli *****871400 №-li X5 Dövlət Reyestrindən çıxarış da etibarsız hesab edilməlidir.

Apellyasiya instansiyası məhkəməsi qeyd etmişdir ki, qanuni qüvvədə olan məhkəmə qərarı ilə Taleh Abdullayev «xxxx» MMC-də iştirakçısı statusu ilə bağlı malik olduğu bütün hüquqları, vəzifələrini və öhdəlikləri 30 noyabr 2007-ci il tarixli alqı-satqı müqaviləsi bağlandığı andan itirmişdir. Bu səbəbdən də X5 Dövlət Qeydiyyatı İdarəsi tərəfindən «xxxx» MMC-yə dair verilmiş 19 fevral 2013-cü il tarixli *****871400 №-li X5 Dövlət Reyestrindən çıxarış etibarsız hesab edilməlidir. Belə olan halda isə, Taleh Abdullayev tərəfindən 28 fevral 2013-cü il tarixdə təsdiq olunmuş, MMC-nin 3-cü redaksiyada olan nizamnaməsinə istinad hazırkı iş üzrə iddia tələbinin qanuni əsasını təşkil edə bilməz. Həmçinin, yuxarıda qeyd edildiyi kimi, həmin nizamnamə və onun istinad edilən 4.5-ci bəndi alqı-satqı müqaviləsi əsasında MMC-nin paylarını əldə etmiş şəxslərin razılaşıdırılmış iradə ifadəsi kimi də nəzərə alın bilməz. Eyni zamanda, apellyasiya məhkəməsi tərəfindən Vergilər Nazirliyinə sorğu verilərək əldə olunmuş, «xxxx» MMC-nin təsis sənədlərinə baxış keçirilən zamanı müəyyən olunmuşdur ki, MMC-nin 21 aprel 2004-cü il tarixdə qeydiyyatdan keçmiş nizamnaməsində analoji maddə (icra orqanının üzvlərinin təsisçilərin yekdilliklə qəbul olunmuş qərarı əsasında təyin olunması) mövcud olmamışdır.

Məhkəmə kollegiyası apellyasiya instansiyası məhkəməsinin iddia tələbinin rədd edilməsi barədə gəlmiş nəticə ilə razılaşır və qeyd edir ki, apellyasiya instansiyası məhkəməsi haqlı qənaətə gəlmişdir ki, araşdırılmış sübutlarla işin müəyyən olunmuş faktiki hallarından, qanunvericinin qeyd olunan normalarından və qanuni qüvvədə olan məhkəmə qərarları ilə müəyyən olunmuş hallardan aydın olur ki, iddiaçının hazırkı iddianı irəli sürməkdə tələb hüququ, həmçinin tələbinin hüquqi əsasları mövcud deyildir.

Bununla əlaqədar olaraq Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsi M.Bağırovun şikayəti üzrə Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Mülki işlər üzrə məhkəmə kollegiyasının 04 may 2007-ci il tarixli qərarının Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasına və qanunlarına uyğunluğunun yoxlanılmasına dair 30 iyul 2008-ci il tarixli qərarında subyektiv hüququn elementlərini şərh edərək qeyd etmişdir ki, "Mülki mübahisənin qanuni həlli üçün işə baxan məhkəmə, o cümlədən tam hüquqlu məhkəmə kimi apellyasiya instansiyası məhkəməsi ilk növbədə iddia qaldırmış şəxsin müvafiq subyektiv hüquqa malik olub-olmamasını araşdırmalıdır.

Subyektiv mənada hüquq normativ-hüquqi aktlarla müəyyən olunmuş zahiri azadlığı ifadə edir. Şəxsiyyətin davranışının bu və ya digər üsulunu seçməklə şüurlu olaraq məqsədləri müəyyən etmək və onların istiqamətində hərəkət etmək imkanı belə azadlığın daxili cəhətidir. Bu cəhət hüquqi tənzimlənmənin əhatəsinə düşmür. Həmin azadlığın ictimai münasibətlərdə öz məqsədini ifadə etmək imkanı kimi qəbul olunan xarici cəhəti isə mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

İkinci (xarici) cəhət hüquqi ixtiyar kimi təzahürü ehtiva edir. Belə ki, subyektiv hüquq üç elementin məcmusu kimi qiymətləndirilə bilər: öz hərəkətlərinə hüquqi ixtiyar; başqa (borclu) şəxslərdən tələb etmək hüququ; müdafiə hüququ. Subyektiv hüququn ikinci və üçüncü elementləri birinci elementin mövcudluğu ilə bağlıdır. Birinci element isə bəzən yalnız qanunla müəyyən olunmuş qaydaya riayət edilməklə yaranır. Belə qaydalara riayət edilmədən subyektiv hüququn digər elementlərinin, yəni başqa şəxslərdən tələb etmək hüququnun və müdafiə hüququnun yaranmasından, eləcə də həyata keçirilməsindən söhbət gedə bilməz.

Beləliklə, iddiaçının iddia tələbinin əsası kimi istinad etdiyi hallarla kassasiya şikayətində göstərilən dəlillərin eyni olduğunu, apellyasiya instansiya məhkəməsi tərəfindən iddiaçının göstərdiyi dəlillərə hüquqi qiymət verildiyini və məhkəmə kollegiyasının apellyasiya instansiyası məhkəməsinin gəldiyi nəticə və həmin nəticənin əsaslandırılması ilə razı olduğunu nəzərə alaraq məhkəmə kollegiyası hesab edir ki, kassasiya şikayətinin dəlillərinə ayrıca qiymət verilməsinə zərurət yoxdur.

Yuxarıda göstərilənlərə əsasən məhkəmə kollegiyası hesab edir ki, apellyasiya instansiyası məhkəməsi qətnamə qəbul edərkən iş üzrə maddi və prosessual hüquq normalarının pozulmasına yol verməmiş, işin hallarının hərtərəfli, tam və obyektiv tədqiqinə lazımı şərait yaratmış və nəticə etibarlı ilə qanuni və tam əsaslı qətnamə qəbul etmişdir. Buna görə də kassasiya şikayətinin dəlilləri apellyasiya instansiyası məhkəməsinin qətnaməsinin ləğv edilməsi və ya dəyişdirilməsi üçün əsas ola bilməz.

Şərh edilənlərə əsasən və Azərbaycan Respublikası MPM-nin 416, 417.1.1, 419-cu maddələrini rəhbər tutaraq, məhkəmə kollegiyası

QƏRARA ALIR:

İddiaçı kassasiya şikayəti təmin edilməsin.

Bakı Apellyasiya Məhkəməsi Mülki Kollegiyasının 2(103)-6461/2018 sayılı 29 iyun 2018-ci il tarixli qətnaməsi dəyişdirilmədən saxlanılsın.

Qərar qəbul edildiyi andan qüvvəyə minir.